

УДК 001 : 004.91

Симоненко Тетяна Василівна,

ORCID 0000-0003-4188-8280,

кандидат наук із соціальних комунікацій, завідувачка відділу,

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського,

Київ, Україна,

E-mail: tsimonenko@gmail.com

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ВЧЕНИХ І УСТАНОВ У БАЗАХ ДАНИХ ЦИТУВАНЬ: «ПОРЯДОК ІЗ ХАОСУ»

Розглянуто деякі проблеми, пов'язані з коректністю і повнотою вихідних даних для проведення бібліометричного моніторингу системи наукових комунікацій.

Ключові слова: ідентифікатор, бібліометричний профіль, самоорганізація.

Точна ідентифікація вченого і установи в базах даних цитувань – необхідна умова об'єктивності розрахунків бібліометричних показників. Крім того, вичерпні відомості у вивіреному профілі несуть інформативну функцію для наукової спільноти. Відображення результатів своїх досліджень у вигляді бібліометричного профілю, у якому представлено упорядкований список публікацій з бібліометричними показниками й когнітивно-орієнтовані зв'язки в системі наукових комунікацій, – обов'язковий атрибут сьогодення, звіт суспільству за надану можливість здійснювати наукову діяльність і комунікаційний канал для встановлення з ним конструктивного діалогу. Наявність таких профілів дає можливість використати синергетичний підхід для отримання достовірної інформації про діяльність учених і наукових колективів, що передбачає безпосередню участь самих авторів публікацій у

формуванні бібліометричної бази моніторингу й оцінювання ефективності дослідницької діяльності.

Бібліометричні профілі в окремих базах даних формуються автоматично при опублікуванні автором навіть однієї статті (вченому присвоюються унікальний ідентифікатор Author ID в Scopus), в інших – створено спеціальні інструменти об'єднання й коригування даних автора (ResearcherID в Web of Science, ID у ORCID, бібліометричний профіль у Google Академія) тощо. У той же час через різні варіанти написання, зміни прізвища або різні транслітерації і переклад в системах, різну кількість ініціалів чи відсутність у статті даних про місце роботи автора або за наявності різних варіантів написання установи, до якої відноситься автор – формуються кілька профілів одного і того ж ученого. На поточний момент інструментарій Web of Science і Scopus дає можливість авторам у формі зворотного зв'язку виправити неточності.

За аналогією з профілями авторів для установ, співробітники яких опублікували більше однієї статті, у Scopus створюються профілі з унікальними ідентифікаторами установ (Scopus Affiliation Identifier). Об'єднувати різні профілі установи в один може визначений представник установи. Складність корегування полягає в тому, що відповідальна особа повинна володіти інформацією: чи відбувалася зміна назв та відомчої належності установи; чи був поділ і злиття наукових установ; відслідкувати наявності друкарської помилки в назвах установ; випадки скорочень назв (які можуть збігатися зі скороченнями інших установ); неповне написання назви; вірне зазначення авторами своїх афілій; випадки різного перекладу назв, а також різні типи транслітерації кирилиці в латиницю; випадки з публікаціями філій установ у інших містах.

Так, наприклад, число виявлених різночитань Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського в системі Web of Science – п'ять:

- V I VERNADSKYI NATIONAL LIBRARY OF UKRAINE (76)
- VI VERNADSKY NATL LIB UKRAINE (2)
- VERNADSKYI NATL LIB UKRAINE (1)

- VI VEMADSKYI NATL LIB UKRAINE (1)
- VI VERNADSKYI NATL LIB UKRANE (1).

В Scopus – три:

- Vernadsky National Library Of Ukraine (12)
- V. I. Vernadsky National Library Of Ukraine (2)
- V. I. Vernadskyi National Library Of Ukraine (4)

Повністю автоматичні методи не можна назвати досконалими і в провідних бібліометричних системах, тому кращим рішенням залишаються напівавтоматичні методи обробки інформації.

Єдиної світової бази публікацій поки теж немає, тому ідентифікаторів кілька; в перспективі всі вони будуть зведені до єдиного номеру ORCID (Open Researcher and Contributor ID) – реєстр унікальних ідентифікаторів учених усього світу, який інтегрований у багато міжнародних баз даних цитувань, платформи для електронних журналів, різні системи ідентифікації та збору, зберігання й експортування метаданих про наукову діяльність фахівців. Простіше кажучи, ORCID доповнює/замінює прізвище та ім'я автора набором цифр.

Однак, сьогодні однозначно визначити всі свої публікації, в яких ще не зазначено ORCID, може тільки сам автор. Завдяки свідомим, цілеспрямованим зусиллям учених соціальний порядок, незважаючи на постійно діючі в наукових комунікаціях потенційно дезорганізуючі фактори і деструктивні сили, стає продуктом їх інтелектуального капіталу, сприяє підвищенню конкурентоспроможності свого закладу й країни.

Tetiana Symonenko,

ORCID 0000-0003-4188-8280,

PhD, Head of Department,

V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine,

Kyiv, Ukraine,

E-mail: tsimonenko@gmail.com

**IDENTIFICATION OF SCIENTISTS AND INSTITUTIONS IN
CITATION DATABASES: "AN ORDER FROM CHAOS"**

Some problems related to the correctness and completeness of the initial data for bibliometric monitoring of the scientific communication system are considered.

Keywords: identifier, bibliometric profile, self-organization